

Marian Aleksander Olejarnik

1920-1995

Absolwent Szkoły Morskiej w Southampton z 1943 roku; uczeń na „Darze Pomorza” w ostatnim przedwojennym rejsie, stypendysta Ligi Morskiej i Kolonialnej, uczestnik konwojów, odznaczony Krzyżem Walecznych oraz pięcioma odznaczeniami brytyjskimi.

Urodził się 10 sierpnia 1920 r. w Lublinie. W 1939 r., po otrzymaniu świadectwa maturalnego w Liceum im. Hetmana Jana Zamojskiego w Lublinie¹, zdał egzamin wstępny do PSM w Gdyni i otrzymał stypendium Ligi Morskiej (okręg Lublin). „15 sierpnia zaokrętowałem na «Dar Pomorza» i opuściłem Polskę. Wybuch wojny zastał mnie w Sztokholmie [Oxelösundzie]. W październiku tego roku na pokładzie s/s «Narocz» dostałem się do Anglii, gdzie w grudniu powołano mnie do służby w Marynarce Wojennej². Był marynarzem na ORP „Garland” w osłonie konwojów do Murmańska. W 1942 r. odznaczony został za dzielność i odwagę Krzyżem Walecznych i awansował do stopnia starszego marynarza.

„W maju 1942 r., na wniosek Ministerstwa Żeglugi zostałem zwolniony z Marynarki Wojennej i skierowany do Szkoły Morskiej w Southampton. Po ukończeniu Szkoły w 1943 r. zostałem zaokrętowany jako młodszy marynarz na s/s «Hel». 7 września 1943 r. zamustrowałem na stanowisko oficerskie na tym statku i pływałem kolejno na s/s «Kutno» i «Narwik»³. Wspominał też: „W maju 1945 r. [...] byłem III oficerem na s/s «Narwik», płynęliśmy do USA. Miałem akurat wachtę, gdy na masztach okrętu komodora [...] pojawiły się flagi kodowe [...]. Po złożeniu

liter odczytaliśmy: «VICTORY EUROPE». [...] «Narwik» wywiesił gałę, a trzy dni później pozwolono na palenie nocą czerwonego światła na rufie, co bardzo ułatwiało żeglowanie w szyku konwojowym⁴.

W 1946 r. wrócił do Polski jako II oficer na s/s „Borysław”, idącym z ładunkiem darów UNRRA⁵. „We wrześniu 1947 r. przeniesiony na s/s «Jagiełło», następnie na m/s «Gen. Walter»⁶.

„Od 3 III 1952 r. pełnił obowiązki kapitana⁷, a we wrześniu 1957 r. włączył się akcją ratowania tonącego m/s „Karpaty”, na którym pękł wał korbowy (to był stary, zdezelowany statek, przekazany w ramach rekompensat przez Anglików Sowieciom, „którzy nieznanym mi prawem pośredniczyli w przekazywaniu owych odszkodowań Polsce⁸ – wspominał kierownik spraw technicznych PLO inż. Władysław Kossakowski). „Bałtyk”, w trudnych warunkach pogodowych, w dramatycznie niesprzyjających okolicznościach (rwał się im kilkakrotnie hol) przeciągnął statek do algierskiego portu Annaba⁹.

W 1958 r. kpt. Olejarnik otrzymał za tę akcję Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

We wniosku z 1974 r. o nadanie kolejnego odznaczenia państwowego napisano m.in.:

ORP „Garland”; „Morze” 1972, nr 5, s. 12

Kpt. Marian Olejarnik otrzymuje Krzyż Walczących z rąk prezydent Gdyni Franciszki Cegielskiej; fot. Henryk Nagrodzki

„W 1947 roku nieliczny z grupy oficerów «londyńskich» wstępuje do PPR i do dnia dzisiejszego jest aktywnym członkiem PZPR, wieloletnim wykładowcą szkolenia politycznego na statkach. [...] Był wieloletnim ławnikiem w Izbie Morskiej¹⁰ – opinię podpisali: I sekretarz OOP PZPR na m/s „Kuźnica” A. Wojciechowski, st. oficer – zastępca kapitana m/s „Kuźnica” M. Palenica, przewod-

niczący ZMS na m/s „Kuźnica” A. Pieszczyk i delegat załogowy K. Hermanowski.

W 1985 r. przeszedł na emeryturę, ale utrzymywał kontakt z Wyższą Szkołą Morską w Gdyni i Stowarzyszeniem Absolwentów Szkół Morskich.

Zmarł nagle 18 marca 1995 r. w Gdyni¹¹, jego grób jest na Cmentarzu Witomińskim w Gdyni.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Wadim Konstanty Taniewski-Elliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; Ryszard Leszczyński, *Ginące frachtowce*, tom 4, Gdańsk 2014; akta personalne PLO; „Przekrój”; „Biuletyn SASM”; plo.com.pl

1 Za: Zbigniew Guzowski, *Morska opowieść kapitana Mariana Olejarnika*, „Przekrój” 1981, nr 38, s. 17.

2 Akta personalne PLO.

3 Ibidem.

4 Zbigniew Guzowski, *Morska opowieść...*, op. cit.

5 Za: ibidem.

6 Akta personalne PLO.

7 Ibidem.

8 Ryszard Leszczyński, *Ginące frachtowce*, tom 4, Gdańsk 2014, s. 423.

9 Ibidem.

10 Akta personalne PLO.

11 Za: „Biuletyn SASM”, 1995, nr 3, s. 88-89.